

Volume 8, Issue 6, June 2021, p. 139-151

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.2981>

ArticleHistory:

Received

12/05/2020

**Received in
revised form**

23/05/2021

Available online

28/06/2021

**PROBLEMS ENCOUNTERED BY TURKISH TEACHERS IN
SPEAKING SKILLS IN DISTANCE EDUCATION**

**TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİMDEKİ
KONUŞMA BECERİSİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR**

**Fatma Şen¹
Fulya Topçuoğlu Ünal²**

Abstract

Speaking is a physical and mental process and enables the symbols and sounds used together to create meaning in the mind of the other person and turn them into messages. Speaking is the second most used basic language skill acquired among basic language skills. Speaking skill is of great importance in the individual's self-expression and communication. There are various problems encountered during conversation. It is possible to attribute these problems to different reasons. The aim of this study is to determine the problems encountered by Turkish teachers in distance education in speaking education and to contribute to the realization of speech education more effectively in the light of the findings. The sample of this study, in which qualitative research model is used, consists of 45 Turkish teachers working within the Ministry of Education. The obtained data were collected using the semi-structured interview technique. The data collected by the semi-structured interview technique were analyzed by descriptive and content analysis. The problems faced by Turkish teachers in distance education in the study; Inability to make eye contact with students, unwillingness of students, technical difficulties, inability to observe the gestures and gestures of students, inability to do group activities, time constraints, internet-related problems and extreme excitement of students.

Keywords: Turkish education, speaking education, language skills, speech training problems, Turkish teachers.

Özet

Konuşma, fiziksel ve zihinsel bir süreç olup birlikte kullanılan sembollerin ve seslerin karşındaki kişinin zihninde anlam oluşturmasını, iletiye dönüşmesini sağlar. Konuşma, temel dil becerileri içerisinde edinilen ve en çok kullanılan ikinci temel dil becerisidir. Bireyin kendini ifade edebilmesinde ve iletişiminde konuşma becerisinin önemi büyüktür. Konuşma esnasında karşılaşılan çeşitli sorunlar bulunmaktadır. Bu sorunları farklı nedenlere dayandırmak

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, fatma.sen3@ogr.dpu.edu.tr, 0000-0001-8055-4908

² Prof. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, fulyatopcuoglu@gmail.com, 0000-0003-3981-9841

mümkündür. Bu çalışmanın amacı uzaktan eğitimde Türkçe öğretmenlerinin konuşma eğitiminde karşılaştıkları sorunları belirlemek ve elde edilen bulgular ışığında konuşma eğitiminin daha etkili gerçekleştirilmesine katkı sağlamaktır. Nitel araştırma modelinin kullanıldığı bu çalışmanın örneklemini MEB bünyesinde görev yapan 45 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Elde edilen veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanan veriler betimsel ve içerik analiziyle incelenmiştir. Çalışmada uzaktan eğitimde Türkçe öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar; öğrencilere göz teması kuramama, öğrencilerin isteksiz olması, teknik sıkıntılar, öğrencilerin jest ve mimiklerinin gözlemlenememesi, grup halinde yapılabilecek etkinliklere imkân vermemesi, zaman sıkıntısı yaşanması, internetten kaynaklı sıkıntılarının çıkması ve öğrencilerin aşırı heyecan yaşaması olarak belirlenmiştir. **Anahtar Kelimeler:**Türkçe eğitimi, Konuşma eğitimi, dil becerileri, konuşma eğitimi sorunları, Türkçe öğretmenleri..

GİRİŞ

Ana dili eğitiminin temel gayesi, bireylerde temel dil becerilerinin eş güdümlü olarak geliştirilip günlük hayatta başarılı ve sorunsuz bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır. Ana dili öğreticisi olan Türkçe öğretmenlerinin temel hedefi de öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma dil becerilerini geliştirmek ve bu dil becerilerini etkili kullanabilen bireyler yetiştirmektir. Dört temel dil becerilerinden okuma ve dinleme alıcı, konuşma ve yazma üretici dil becerileridir. Başka bir deyişle dinleme ve okuma anlama, konuşma ve yazma anlatma becerisidir. Temel dil becerileri birbirinden ayırmadan bir bütün olarak geliştirilmelidir.

Dünya genelinde bir sorun olan Covid-19 salgını ile birlikte uzaktan eğitim hayatımıza zorunlu olarak giren bir değişim olmuştur. İletişim teknolojilerinin globalleşmesi küresel eğitim sisteminin oluşmasına neden olmuş; internet, fiber optik, bilgisayar, televizyon ve diğer bilişim sistemlerinde yaşanan baş döndürücü gelişmeler eğitimde yeni uygulamaların meydana gelmesini sağlamıştır. Böylelikle posta yoluyla başlayan uzaktan eğitim farklı boyutlar kazanmaya başlamıştır. Kısaca uzaktan eğitim; “birbirlerinden kilometrelerce uzaklıkta farklı ortamlarda olan öğretmen ve öğrencilerin, birbirleriyle görüntülü ve sesli olarak etkili iletişim kurabilmesi”dir (Kırık, 2014). Ülkemizde etkili olan covid-19 salgını ile eğitim ve öğretim uzaktan devam etmektedir. Uzaktan eğitim ne kadar mekân ve zaman sınırlamasına tabi olmasa da beraberinde bir takım iletişim sorunlarını beraberinde getirmektedir. Öğrenci ve öğretmenlerin rahat bir şekilde iletişim kurmasında konuşma etkinliklerinin yeri büyüktür. Bu sebeple Türkçe derslerinde yapılan konuşma etkinliklerinin sorunsuz bir şekilde başlayıp devam etmesi gerekmektedir. Süreçte karşılaşılan sorunlar ise Türkçe öğretmenleri tarafından tespit edilip çözüme kavuşturulmalıdır. Aksi halde yapılan etkinlikler etkisiz ve verimsiz olacaktır.

Konuşma genel olarak duygu ve düşüncelerin sözlü olarak karşısındaki bireylere aktarılmasıdır. Bireylerin çevresiyle iletişim kurmasında en etkili yol konuşmadır. Konuşma günlük hayatımızda kullanılan ve en çok faydalanılan becerilerin başındadır. Bireyler vakitlerinin büyük çoğunluğunu karşısındaki bireylerle iletişim kurarak geçirmektedir. Bireyler bir günde yaklaşık on iki saat iletişim kurmaktadır. Bu iletişimin ortalama beş saati dinleme, dört saati konuşma kalan diğer üç saati ise diğer becerilere ayırmaktadır. Bakıldığı takdirde konuşma günlük iletişimin büyük bölümünü oluşturmaktadır (Güneş, 2020).

Birey bir ana dilin konuşulduğu ortama doğar. Bireyin doğduğu bu ortam dilin şekillenmesini sağlayan en önemli faktördür. Birey dili bir taraftan edinirken bir taraftan da bu dilin bireye sağladığı imkânlardan faydalanmaya, iletişim kurmaya ayrıca düşüncelerini geliştirmeye başlar (Işık ve Erdem, 2016). Böylelikle iyi bir dil gelişimi için etkinliklere okul çağından daha önce başlanması gerektiğini de ortaya çıkarmaktadır (Akyol ve Kırkkılıç, 2007). Dil uyarıcılarının bulunduğu ortamda gelişen birey okul dönemine

geldiği vakit en az birana dile sahip olmaktadır. Okul ortamında ise hedef, bireyde bulunan dil becerilerini ilerletmek ve bireylere yeni beceriler kazanmasını sağlayarak onun dilin imkânlarından en etkili ve verimli şekilde yararlanmasını sağlamaktır (Yıldız, Okur, Arı ve Yılmaz, 2013).

Doğru ve düzgün konuşma becerisi, konuşma pratiği yapmak ve iyi konuşmaları örnek almakla kazanılır. Ne yazık ki son yıllarda sadece Türkçe öğretiminde değil, eğitim-öğretim faaliyetinin sürdüğü bütün alanlarda, hatta resmi dairelerde, yazılı ve görsel basında Türkçenin özensiz ve yanlış kullanımı/söylenişi, zaman zaman argo sözcüklerin kullanıma kadar varan çirkinlikler dilimizi de bulaşıcı bir hastalık gibi sarmış bulunmaktadır. Bu konuda en büyük sorumluluk ana dili öğretmenlerine düşmektedir. Eğitim kurumlarında verilen konuşma derslerinin amacı, öğrencilerin düşünce ve duygularını dil kurallarına uygun, doğru ve etkili bir biçimde anlatma becerisi yeteneği kazanmaktır. Konuşma öğretimi de yazma öğretimi gibi bazı formüllerin ezberlenmesiyle değil, uygulamayla öğrenilecek bir etkinliktir (Aktaş ve Gündüz, 2015). Konuşma etkinlikleri için derslerde öğrencilere gerekli imkânlar verilmeli ve konuşma etkinliklerinin sorunsuz bir şekilde devam etmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

Konuşma öğretimi çocuğa konuşmayı öğretmek değildir. Çocuk okula gelmeden önce konuşmayı bilir, derdini anlatabilir, isteklerini sıralayabilir. Konuşma öğretimi, konuşarak daha iyi nasıl iletişim kurabileceğini, doğru seslendirmeyi, nazik konuşmayı ve kurallarına uygun anlatmayı kapsar. Bunların gerçekleştirilmesinde belirli amaçlar, kazanımlar, ilkeler, aşamalar ve etkinlikler vardır. Konuşma öğretiminde etkinlikleri planlamak için önce amaçlar belirlenmelidir (Yıldız, 2013).

Koç ve Müftüoğlu'na (1998) göre konuşma öğretimin amaçları; öğrencilere düşündüklerini, duyduklarını, gördüklerini, yaşadıklarını, öğrendiklerini, bildiklerini açık, anlaşılır, doğru ve etkili bir biçimde sözle anlatma beceri ve alışkanlığı kazandırmak, kelimeleri açık, anlaşılır söyleyebilme, vurgu ve tonlamayı yerinde ve doğru yapabilme yeteneğini kazandırmak, düzgün, doğru, güzel, etkili konuşmanın özellik ve niteliklerini tanıtmak ve öğrencilere bunları kazandırmak, topluluk önünde konuşabilme becerisini kazandırmak, konu, amaç ve bulunulan ortama göre konuşma ve konuşma türünü düzenleyebilmek, neyi, nerede, ne biçimde ve ne kadar söyleyeceğini öğretmek olarak belirtilmiştir.

Basit gibi görülen konuşma sırasında zihnimizde bir dizi karmaşık işlem yapılmaktadır. Önce zihnimizde aktarılacak bilgiler hazırlanmakta, sıralanmakta, ardından söylenecek kelimeler belirlenmekte, kelimelerden sözdizimi oluşturmakta ve uygun seslerle seslendirilmektedir. Bütün bunlar zihnimizde hızlı ve karmaşık işlemlerle gerçekleştirilmektedir. Bu sürecin en önemli aşaması söylenecek kelimelerin seçilmesi olmaktadır. Konuşma sırasında birbirinden farklı ve çok sayıda kelime kullanılmaktadır. Bu kelimeler bireyin zihinsel sözlüğündeki ortalama 60000 kelime içinden saniyenin onda biri gibi bir sürede seçilmektedir. Kolay ve basit gibi görünen konuşma, zihinsel ve fiziksel olmak üzere çok sayıda karmaşık işlem sonucu gerçekleştirilmektedir (Ferrand, 2001). Bu karmaşık süreç beraberinde birtakım sorunları da getirmektedir. Konuşma eğitiminin etkili şekilde başlatılıp devam ettirilmesi için bu sorunların önüne geçilip kalıcı çözümler bulunmalıdır.

Ana dili öğreticisi olan Türkçe öğretmenlerinin dilin kazanılmasında ve bu dilin etkili bir şekilde kullanılmasında etkisi büyüktür. Dil becerilerinin doğru ve etkili kullanılması dil becerilerinin eşgüdümlü olarak geliştirilmesiyle mümkün olmaktadır. Öğrencilerin dili kullanma becerileri ne kadar gelişmiş ise kendilerini ifade etme becerileri de o kadar kuvvetlidir. Bireylerin çevresiyle iletişim kurmasının en etkili yolu olan konuşma becerisinin geliştirilmesinde Türkçe öğretmenlerinin yaptığı etkinlikler ve çalışmalar büyük önem arz etmektedir. Öğretmenler öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmek için çeşitli etkinlikler kullanmaktadır. Öğretmenler bu etkinlikleri uygularken çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar.

Konuşma becerisinin etkin bir şekilde geliştirilmesi için öğretmenlerin ders esnasında uyguladıkları etkinlikler, bu etkinliklerin uygulama aşamasında karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara getirilen çözüm önerilerinin ortaya konulması önemlidir. Bundan dolayı

öğretmenlerin konuşma eğitiminde karşılaştıkları sorunlar, sınıf ortamında yürütülen konuşma etkinliklerinin verimini doğrudan etkilemektedir. Çalışmanın amacı uzaktan eğitimdeki konuşma becerisinde Türkçe öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara ürettikleri çözümleri saptamaktır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Uzaktan eğitimde Türkçe öğretmenlerinin konuşma eğitiminde karşılaştıkları sorunların belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, var olan durumu olduğu gibi ortaya koyma amacı güdüldüğünden nitel araştırma yöntemlerinden betimsel model kullanılmıştır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle nitel araştırma, kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Çalışma Grubu

Çalışma, MEB bünyesinde görev yapan 45 Türkçe öğretmeninden oluşturmaktadır. Çalışmaya, kolay ulaşılabilir örneklem yoluyla belirlenen 45 Türkçe öğretmeni gönüllülük esasıyla katılmıştır. Maliyet, zaman gibi kısıtlamalardan dolayı, araştırmaya katılabilecek gönüllülük esasına dayalı olarak en yakındaki kişi ya da nesnelere örneklem dâhil etmeye kolay ulaşılabilir örneklem adı verilir. Bu tür örneklem yöntemlerinde, araştırmacılar örneklemine kolay ve hızlı bir şekilde nasıl elde edebileceğini araştırır ve örneklem belirlerken herhangi bir stratejiyi takip etmez (Ayberk, 2019).

Veri Toplama

Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin en belirgin özelliği görüşmelerin önceden hazırlanmış görüşme formlarına bağlı kalınarak sürdürülmesi nedeniyle daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgiler sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Görüşme formu hazırlanırken ilgili kaynaklar taranarak sorular hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme formunun geçerliliği için dört akademisyen ve 6 Türkçe öğretmenin görüşleri alınmıştır. Araştırmada yapılan görüşmelerde elde edilen veriler elektronik ortamda kaydedilmiştir. Görüşme formunda yer verilen sorular şunlardır:

- 1) Uzaktan eğitimde derslerinizde konuşma eğitimine yer veriyor musunuz?Cevabınız evetse nasıl yer veriyorsunuz?
- 2) Uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerini gerçekleştirirken karşılaştığınız sorunlar nelerdir, açıklar mısınız?
- 3) Uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaştığınız bu sorunların nedenleri neler olabilir?
- 4) Konuşma eğitiminde karşılaştığınız bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Verilerin Analizi

Çalışmada toplanan veriler içerik analiz ve betimsel analizi tekniği ile incelenmiştir. İçerik analizinde; nitel verilerden anlam çıkarmak istendiğinde, farklı kaynaklardan gelen verileri gruplamak ya da birbirinden ayırmak için veri, içerdiği anlama göre gruplandırılır ve bu grupları tanımlayıcı isimler yani kodlar verilir (Ayberk, 2019). İçerik analizi, toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektirir ve önceden belirgin olmayan temaların ve boyutların ortaya çıkarılmasına olanak tanır. Betimsel analizde ise, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı biçimde

yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

BULGULAR

Araştırma kapsamında yapılan incelemelerle toplanan bulgular araştırmanın alt amaçları yönüyle; Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerine yer verip vermedikleri, uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerini gerçekleştirirken karşılaştıkları sorunlar, uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunlarının nedenlerinin ne olabileceği ve Türkçe öğretmenlerin konuşma eğitiminde karşılaştıkları sorunları çözmek için neler yaptıkları başlıkları altında sunulmuştur.

1) Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitimde konuşma eğitimine yer verme durumları

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerine uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerine yer verip vermedikleri sorusu yöneltilmiştir. Türkçe öğretmenlerinin soruya verdikleri cevaplardan elde edilen veriler aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 1. Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerine yer verme durumları

Cevap	f	%	Örnek cümleler
Evet	34	76	Ö.3 “Kazanımlar dâhilinde yer veriyorum. Metin içi hazırlık çalışmaları soruları ve okuduğu kitaplar hakkında konuşmasını isteyerek.”
			Ö.4 “Öğrencilere belirli bir konu verip (örneğin misafirlige gitme, sınıfa yeni gelen arkadaş, adres sorma, hasta ziyareti) karşılıklı konuşmalarının sağlanması için. Bir atasözü ya da deyim seçerek onu belirli sayıda konuşmalarında geçirmelerini istiyorum. Bir kelime hakkında belirli bir süre konuşma etkinlikleri yaptırıyorum. Tek başına ve uzun bir süre güncel bir konu ile ilgili konuşma yaptırıyorum. Yapılan bir konuşmanın başlangıcı verilip devamının getirmesinin istenmesi şeklinde etkinliklere yer veriyorum.”
			Ö.9 “Tartışma ortamı yaratıyorum ya da hazırlıklı konuşma şeklinde yapıyorum.”
			Ö.16 “Güncel konular ve metinlerde yer alan konularla ilgili öğrenciyi konuşma fırsatları yaratıyorum.”
			Ö.17 “Evet, yüz yüze olduğu gibi hazırlıklı-hazırlıksız konuşmalar yapıyorum.”
			Ö.21 “Çocuklara hazırlıklı ve hazırlıksız konuşmalar yaptırıyorum. Konuşurken doğru telaffuz konusunda yönlendiriyorum. Tekerleme çalışmaları gerçekleştiriyorum.”
			Ö.27 “Ders kitaplarında tüm konuşma etkinliklerini yaptırmaya çalışıyorum.”
			Ö.29 “Okuduğumuz bir metni özetleyerek bize verilmek istenen mesajı anlatmalarını istiyorum, metindeki bir karakterin yerine kendilerini koymalarını istiyorum, siz olsaydınız nasıl davranırdınız şeklinde bir konuşma yapmalarını istiyorum. Bazen de öncesinden açık uçlu bir konu belirleyip bir sonraki derse hazırlıklı konuşma yapmalarını istiyorum.”
			Ö.39 “Ders kitaplarında verilen konuşma etkinliklerine yer veriyorum. Hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma yaptırıyorum. Bazen okudukları öyküler ve romanlar üzerine konuşmalar yapmasını istiyorum.”
Kısmen	6	13	Ö.4 “Bu süreçte konuşma eğitimine çok yer veremiyorum. Nadiren öğrencilere serbest konuşma yapmaları fırsatı veriyorum.”
			Ö.7 “Öğrencinin kendini ifade ediş tarzını, jest ve mimiklerle anlatımını desteklemesini gözlemleyemediğim için konuşma becerisine yeterince yer veremiyorum.”
			Ö.36 “Kısmen yer veriyorum diyebilirim. Derslerde sürekli konuşma etkinliği yapmak zor oluyor.”

			Ö.42 “Öğrenciler bazen konuşmak istiyor bazen istemiyor. Ben de çocukların istekleri doğrultusunda bazen yapıyorum bazen yapmıyorum.”
Hayır	5	11	Ö.19 “Yer vermiyorum. Genelde ben konuşuyorum.” Ö.29 “Bu süreçte öğrenciler mikrofon açmadıkları için konuşma etkinliği yapmıyorum.” Ö.37 “Konuşma etkinliklerini yapmaya vaktim olmadığı için maalesef yapmıyorum.”

Tablo 1 incelendiğinde çalışmanın yapıldığı 45 Türkçe öğretmeninden 34öğretmenin derslerinde konuşma eğitimine yer verdikleri, 6öğretmenin kısmen yer verdikleri ve 5öğretmenin yer vermediği görülmüştür.

Konuşma eğitimine yer veren öğretmenler (%76) daha çok kazanımlar dâhilinde, ders kitaplarındaki etkinliklerle, bir konu vererek, tartışma ortamı yaratarak, özet yaptırarak, hazırlık ve hazırlıksız konuşmalar şeklinde konuşma eğitimi yaptırılmaktadır.

Konuşma eğitimine kısmen yer veren öğretmenler (%13) daha çok serbest konuşma yaptırdıklarını konuşma etkinliği esnasında öğrencinin beden dillerini tam ölçemeyeceklerini düşündükleri için bazen yaptırıp bazen yaptırmadıklarını ifade etmişlerdir.

Konuşma eğitimine yer vermeyen öğretmenler (%11) daha çok kendileri konuştukları, öğrencilerin sürece aktif bir şekilde katılmadığı, derslerde konuşma etkinliklerine yer vermenin zor olduğu, öğrencilerin isteksiz olması, öğrencilerin mikrofon açmadıkları ve konuşma etkinliklerini yapmaya vakit kalmadığı gibi nedenlerle yer vermediklerini belirtmişlerdir.

2) Öğretmenlerin uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerini gerçekleştirirken karşılaştıkları sorunlar

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerine uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunların neler olduğu sorusu yöneltilmiştir. Türkçe öğretmenlerin soruya verdikleri cevaplardan elde edilen veriler aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 2. Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitimdeki konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunlar

Temalar	f	%	Örnek cümleler
Göz teması kuramama	4	9	Ö.17 “Karşılaştığım en önemli sorun dinleyicilerle göz teması kuramama. Böylece konuşma etkisini kaybediyor ve amaca ulaşmıyor.” Ö.45 “Yüz yüze eğitimde öğrencilerle rahat bir şekilde göz teması kurabiliyorduk. Ama şimdi öğrencilerle göz teması kuramama çok büyük bir sorun.”
Öğrencilerin isteksiz olması	12	27	Ö.3 “Karşılaştığım en önemli sorun öğrencilerin aşırı derecede isteksiz olması. Bilgisayar kullanımı iyi olan öğrencilerle zorluk yaşamadım. Çoğu başarılı öğrencimin bildiği sorularda bile söz hakkı almadığını konuşmak istemediğini fark ettim. Okul kültüründen uzak kalmaları ve salgın nedeniyle eve kapanmış olmaları hayatlarını sıkıcı ve monoton hale getirmiş.” Ö.12 “Sorunların başı öğrencilerin isteksiz davranması, çocukların canı istemediğinde mikrofonu açmaması ya da tamamen dersten ayrılmasıdır.” Ö.21 “Öğrenciler konuşurken çok isteksiz böyle olunca da konuşmalarını çok kısa tutuyorlar ve öğrenciler uzun konuşma yapmak istemiyorlar. Her birine söz hakkı veremiyorum. Seslendiğimde bazıları maalesef cevap vermiyor ve geçmek zorunda kalıyorum.”

			Ö.39 “Karşılaştığım en başat sorun öğrencilerin konuşma imkânı verilince isteksiz davranışlar sergilemesi. Bu sebeple öğrenciler çekingen davranabiliyorlar. Kendilerini ifade etmekte motivasyon sorunları yaşadıkları için konuşma etkinlikleri yapmakta çok istekli olmuyorlar. Bağlantı gidip geldiği için öğrencinin ne dediği bazen iyi anlaşılıyor. Böyle olduğunda öğrenciler birbirlerinin konuşmalarını dikkatli dinlemedikleri için derse katılım azalıyor. Öğrencinin dersi dinlediği ortamda gürültü olduğu için sesini açıp konuşma yapmak istemiyor. Uzaktan eğitimde heyecan sorunları yaşadığı için dil sürçmeleri yaşanıyor ve katılım bu sebeple de düşüyor.”
Teknik sorunlar	12	27	Ö.4 “Bu süreçte karşılaştığım en önemli sorun teknik sıkıntılar(internet, mikrofon vb. olmaması), çocukların bazen uzaktan eğitimi kullanarak cevap vermemeleri, öğrencilerin hep birden konuşmak istemeleri.” Ö.26 “Çoğunlukla teknik sorunlar yaşıyorum. Çocuklar kameralarını açmıyorlar, teknik sorunlar bağlantı gidiyor bazen. Bir de çocuğa sesleniyorsun konuşma yaptıracaksın çocuk yok.”
Jest ve mimiklerin gözlemlenememesi	2	4	Ö.7 “Konuşmanın etkisinin dinleyiciye geçmemesi, jest ve mimik kullanımının gözlemlenememesi sorun oluyor.” Ö.28 “Konuşma etkinliklerinde öğrencilerin jest ve mimiklerini gözlemek çok önemli. Çünkü iletişim hakkında çok bilgi barındırıyorlar. Uzaktan eğitimde de bunları gözleme imkânımız olmuyor.”
Grup halinde etkinliklerin yapılamaması	2	4	Ö.23 “Konuşma eğitiminde öğrencilerin birbirleriyle iletişimi önemlidir. Uzaktan eğitimde böyle bir şansımız yok. Grup halinde yapabilecekleri etkinlikler uygulayamıyorum. Benim için grup iletişimi her şeyden önce gelmektedir.”
Zaman sıkıntısı	4	9	Ö.35 “Süre sıkıntısı, çocukların konuşma etkinlikleri ders olarak görmemesi ve zaman kaybı şeklinde düşünmeleri.” Ö.9 “İnternette kopukluk olduğu zaman konuşmalar anlaşılıyor. Ders çevrimiçi olduğu için öğrenci konuşma dersine bazen katılmıyor.”
İnternette kaynaklı sorunlar	6	13	Ö.25 “İnternet kaynaklı sorunlarla daha çok karşılaşıyorum. Bağlantı zayıflığı. İnternetin donması ve bu sebeple kopukluk yaşanmaktadır. Çocukların ses açıp kapatmayı bilmemesi nedeniyle bir karmaşa yaşanması.”
Öğrencilerin aşırı heyecanı	3	7	Ö.31 “Çocuklar uzaktan da olsa hala çok heyecan yaşıyorlar. Ve bu heyecanla çocuklar hiç konuşmak istemiyor veya söz verdiğimde aşırı heyecandan bir şey diyemiyorlar.”

Tablo 2 incelendiğinde Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitimdeki konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunlar; öğrencilerin isteksiz olması (%27), teknik sorunlar (%27), internette kaynaklı sorunlar (%13), göz teması kuramama (%9), zaman sıkıntısı (%9), öğrencilerin aşırı heyecanı (%7), jest ve mimiklerin gözlemlenememesi (%4) ve grup halinde etkinliklerin yapılamaması (%4) olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunların başında öğrencilerin isteksiz olması, teknik sorunlar ve internette kaynaklı sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunlardan jest ve mimiklerin gözlemlenememesi, grup halinde etkinliklerin yapılamaması ve öğrencilerin aşırı heyecanlanması en az tercih edilen sorunlar olarak saptanmıştır.

3) Uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaşılan sorunların nedenleri

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerine uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunların nedenlerinin neler olduğu sorusu yöneltilmiştir. Türkçe öğretmenlerin soruya verdikleri cevaplardan elde edilen veriler aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 3. Uzaktan eğitimdeki konuşma etkinliklerinde karşılaşılan sorunların nedenleri

Temalar	f	%	Örnek cümleler
Tüm öğrencilere erişilememesi	4	9	Ö.1 "Tüm öğrencilere erişmeme, görüntünün açılmamasıdır. Derslerin takip edilmemesi nedenlerdir."
Ders sürelerinin yetersizliği	2	4	Ö.7 "Bana göre bu sorunların en önemli nedeni ders sürelerinin yetersiz oluşudur. Bu yetersizlik dolayısıyla öğrencileri konuşturamaya vaktimiz kalmıyor. Ancak müfredat konularını yetiştirmeye çalışıyoruz. Ders süreli yeterli olsa öğrencilere daha rahat konuşturabiliriz."
İletişim eksikliği	4	9	Ö.5 "Bu sorunların ana nedeni öğrencilerin iletişim eksikliğidir."
Okul kültüründen uzak olunması	11	24	Ö.10 "Okul kültüründen uzak olmaları salgın nedeniyle dışarıda yaptıkları aktiviteleri evde yapamamalarıdır." Ö.32 "Dersin uzaktan olmasıyla okul kültüründen uzaklaşılması ve öğrenciyle aynı ortamda bulunamama." Ö.13 "Çocukların uzakta olması ve yeterince kontrol edilememesinden dolayı sorunlar yaşanmaktadır."
Öğrencilerin çekimserliği	3	7	Ö.16 "Öğrencinin çekimser davranıp, konuşmak istememesi."
Teknolojik bilgi eksikliği	4	9	Ö.18 "Öğrencilerin yeterince teknolojik bilgi ve donanımına sahip olmaması"
Kelime dağarcığı eksikliği	2	4	Ö.21 "Çocukların kitap okuma alışkanlığı olmadığı için kelime dağarcığı da az, maalesef bu yüzden konuşmak istemiyorlar. Kelime dağarcığı eksikliği büyük bir nedendir." Ö.25 "Alt yapı yetersizliği ve çocukların bilgisayar başında derse odaklanmasının zor olması bu sorunların nedenlerinin başında gelmektedir. Alt yapıdan kaynaklı sorunların çözümü zor ve zaman aldığı için büyük sıkıntı yaratıyor."
Alt yapı sorunları	4	9	
Uzaktan eğitimle ilk kez karşılaşılmaması	3	7	Ö.24 "Öğrencilerin böyle bir durumla ilk kez karşılaşılması daha önce uzaktan eğitimde deneyimlerinin olmaması nedenidir."
Maddi imkânsızlıklar	3	7	Ö.29 "Maddi imkânsızlıklar sorunların nedenidir. Çünkü herkesin evinde bilgisayar ve yeterli düzeyde internet bulunmamaktadır."
Disiplinin sağlanamaması	2	4	Ö.41 "Çocukların uzaktan eğitimde disiplinden yoksun olduklarından dolayı derslerden ve kitap okumayı ihmal etmeleri neden olmaktadır. Bu süreçte disiplinin sağlanamaması büyük bir neden oluşturuyor."
Odaklanma ve motivasyon eksikliği	3	7	Ö.34 "Öğrencinin derse karşı motivasyon eksikliğinden kaynaklanıyor, uzaktan eğitimde odaklanma sorunu oluşuyor." Ö.43 "Odaklanma sorunu olabiliyor çünkü öğrenci bilgisayarın arkasında farklı şeylere odaklanabiliyor."

Tablo 3 incelendiğinde Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitimdeki konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunların nedenleri; okul kültüründen uzak olunması (%24), tüm öğrencilere erişilememesi (%9), iletişim eksikliği (%9), teknolojik bilgi eksikliği (%9), alt yapı sorunları (%9), uzaktan eğitimle ilk kez karşılaşılmaması (%7), öğrencilerin çekimserliği (%7), maddi imkânsızlıklar (%7), odaklanma ve motivasyon eksikliği (%7), ders sürelerinin yetersizliği (%4), kelime dağarcığı eksikliği (%4) ve disiplinin

sağlanamaması (%4) olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunların nedenlerinin başında okul kültüründen uzak olunması, öğrencilerden uzak olunması, tüm öğrencilere erişilememesi, iletişim eksikliği, teknolojik bilgi eksikliği ve alt yapı sorunları gibi nedenlerin olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitimdeki konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunların nedenlerinden ders sürelerinin yetersizliği, kelime dağarcığı eksikliği ve disiplinin sağlanamaması en az ifade edilen nedenler olarak bulunmuştur.

4) Konuşma eğitimindeki konuşma etkinliklerinde karşılaşılan sorunların çözümü

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerine uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunları çözmek için neler yaptıkları sorusu yöneltilmiştir. Türkçe öğretmenlerinin soruya verdikleri cevaplardan elde edilen veriler aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 4. Uzaktan eğitimdeki konuşma etkinliklerinde karşılaşılan sorunların çözümü

Temalar	f	%	Örnek cümleler
İletişimi güçlendirme çalışmaları	5	11	<p>Ö.1 “Öğrencilerin iletişimlerini etkili şekilde güçlendirmeye çalışıyorum. Böylece sorunların çoğu çözülüyor.”</p> <p>Ö.25 “Öğrenciler arasında iletişimi güçlendirme çalışmaları yapıyorum. Örneğin bir konu verip aralarında tartışıp konuşmalarını istiyorum.”</p>
Öğrenciyi teşvik etmek ve cesaretlendirmek	7	16	<p>Ö.3 “Onları konuşturmaya teşvik ediyorum basit sorularla. Gün içinde neler yaptın vb. ilgi alanlarına yönelik sorular soruyorum. Futbola ilgisi olan bir çocuğa milli takım maçı hakkında konuşması gibi.”</p> <p>Ö.26 “Çocukları konuşmaya özendirerek onları konuşmaya teşvik ediyorum, artı puan veriyorum, hediyeler alıyorum, ilgi alanları ile ilgili konuşma veriyorum, sorular soruyorum. Bu tip uygulamalar öğrencileri teşvik etmek için çok önemlidir.”</p> <p>Ö.31 “Teşvik ediyorum, onaylıyorum. Ne kadar güzel bir açıdan yaklaştığını söylüyorum. Kelime bilgilerini geliştirecek çalışmalar yapıyorum.”</p> <p>Ö.39 “Konuşmaları için onları teşvik ediyorum ve konuşmalarını sağlamak için cesaretlendirici sorular soruyorum ve cevap bekliyorum.”</p> <p>Ö.41 “Cesaretlendirmeye çalışıyorum. Derse katılım konusunda teşvik etmeye çalışıyorum.”</p>
Düzen sağlayıcı önlemler almak	2	4	<p>Ö.8 “Bu tür etkinliklerde düzen çok önemlidir. Konuşma etkinlikleri yapısı gereği dağınık olan bir beceridir. Bu ölçüde önceden düzenlemeler yapıp gerekli önlemleri alıyorum.”</p>
Öğrenci özgüvenini artırmak	3	7	<p>Ö.5 “Öğrencilerin özgüvenini yükseltecek motive edecek cümleler kurarak.”</p> <p>Ö.29 “Öğrencilerin özgüvenli olması gerekmektedir. Bu doğrultuda öğrenciyi cesaretlendirecek, motive edecek etkinlikler bulmaya çalışıyorum. Saygının en önemli ölçüt olduğunu söyleyerek birbirleri konuşurken özgüvenlerini sarsacak tepkilerden uzaklaşmalarını sağlamaya çalışıyorum. Konuşmaların arkasından bazı programları kullanarak küçük ödüllendirmeler yapıyorum. Büyük bir alkış, sürpriz kutucuklar gibi.”</p>
Soru sorma imkânı vermek	3	7	<p>Ö.6 “Konuşmayla ilgili sorular hazırlayıp arkadaşlarına konuşma sonunda soruyorlar.”</p>
Rahat bir ortam oluşturmak	3	7	<p>Ö.9 “Tek bir kişinin konuşma yapması ile değil de öğrencilerin tamamının katılabileceği sohbet ortamları oluşturmaya çalışıyorum. İleri sürülen herhangi bir konu üzerinde fikirlerini rahatça belirtebilmeleri için imkân tanıyorum. Rahat bir ortam olunca öğrenciler daha çok konuşmak istiyor.”</p>

			Ö.7 “Daha çok hazırlıklı konuşma etkinlikleri yapıyorum. Aralayıcı sorularla onları rahatlatmaya çalışıyorum.” Ö.14 “Hazırlıklı konuşma görevi verip puanla değerlendiriyorum.”
Hazırlıklı konuşma yaptırmak	6	13	Ö.44 “Hazırlıklı konuşma yapmalarını istiyorum. Öncelikle bir konu belirliyorum bu konuyu belirledikten sonra bir hafta süre veriyorum. Bu süre içinde öğrenciler çalışmalarını tamamlıyor. Ve sunum aşamasına geçiyorlar. Konu hakkında bilgili oldukları için kendilerini daha iyi ifade ediyorlar. Aynı zamanda konuşmalarını yaptığı sırada kameralarını açmalarını istiyorum. Kameralarını açınca daha motive oluyorlar. Bazen de ise okudukları öyküler ve romanlar üzerine konuşma yaptırıyorum. Ben de onlarla beraber bu konuşmayı gerçekleştirdiğim için sohbet havasında geçiyor ve kendilerini daha iyi ifade ediyorlar.”
Veli ile iletişimlerini arttırmak	2	4	Ö.12 “Veliler ile iletişime geçip bu sorunları gidermeye çalışıyorum.”
Herkese söz hakkı vermek	5	11	Ö.16 “Öğrencilere olabildiğince konuşma yapıp kendini ifade edebileceği ortamlar yaratmaya çalışıyorum. Her öğrenciye söz hakkı verip konuşturuyorum.” Ö.23 “Her öğrenciye söz hakkı vermeye çalışıyorum.” Ö.27 “Her öğrenciye tekrar tekrar söz hakkı veriyorum. Zaman planlaması yapıyorum derslerde konuşma etkinlikleri için.” Ö.33 “Genellikle tek tek söz hakkı vermeyi doğru buluyorum. Konuşmayanların konuşması için desteklendirici konuşma yapıyorum.”
Öğrencilere konu serbestliği tanımak	4	9	Ö.37 “Öğrencilere konu serbestliği tanıyorum. Öğrenciler kendi istedikleri bir konu seçince daha rahat konuşuyor. Ben bir konu verdiğimde genellikle öğrenciler konuşmak için isteksiz oluyor. Fakat konu öğrenci tarafından seçilirse katılım büyük oranda artıyor.”
Kelime bilgisini arttırmak	2	4	Ö.40 “Öğrenciler kelime bilgisi eksikliğinden konuşamıyor. Konuşurken hangi kelimeleri seçeceği konusunda oldukça zorlandıklarını görüyorum. Bu yüzden öğrencilerin kelime bilgilerini geliştirici etkinlikler yapıyorum.”
Her derste konuşma etkinliklerine yer vermek	3	7	Ö.43 “Öğrencilerin konuşmalarının gelişebilmesi için her derste konuşma etkinliklerine yer vermeye çalışıyorum. Böyle karşılaştığım sorunlara zamanında müdahale edebiliyorum.”

Tablo 4 incelendiğinde Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri; öğrencileri teşvik etmek ve cesaretlendirmek (%16), hazırlıklı konuşma yaptırmak (%13), iletişimi güçlendirme çalışmaları (%11), herkese söz hakkı vermek (%11), öğrencilere konu serbestliği tanımak (%9), öğrenci özgüvenini artırmak (%7), öğrencilere soru sorma imkânı vermek (%7), rahat bir ortam oluşturmak (%7), her derste konuşma etkinliklerine yer vermek (%7), veli ile iletişimi arttırmak (%4), düzen sağlayıcı önlemler almak (%4) ve kelime bilgisini arttırmak (%4) olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunlara getirdikleri çözüm önerilerinin başında, iletişimi güçlendirme çalışmaları yaptırmak, öğrenciyi teşvik etmek ve cesaretlendirmek, hazırlıklı konuşma yaptırmak, herkese söz hakkı vermek ve öğrencilere konu serbestliği tanımak olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunlara getirdikleri çözüm önerilerinden düzen sağlayıcı önlemler almak, veli ile iletişimi arttırmak ve kelime bilgisini arttırmak en az söylenen çözüm önerileri olarak ifade edilmiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu araştırmada, uzaktan eğitimdeki Türkçe öğretmenlerinin konuşma eğitiminde karşılaştıkları sorunlar, bu sorunların nedenleri ve çözüm önerilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda, uzaktan eğitimde Türkçe öğretmenlerinin konuşma eğitiminde pek çok sorunla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun (%76) uzaktan eğitimdeki derslerinde konuşma etkinliklerine yer verdikleri gözlemlenmiştir. Uzaktan eğitimde Türkçe öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların büyük bir kısmının öğrencilerin isteksiz olması (%27), teknik sıkıntıların yaşanması (%27) ve internetten kaynaklı sorunlar (%13) olduğu belirlenmiştir. Türkçe öğretmenlerinin karşılaştıkları bu sorunların nedeni ise öğrencilerin okul kültüründen uzak olmaları (%24) olduğu tespit edilmiştir. Uzaktan eğitimde Türkçe öğretmenlerinin karşılaştıkları bu sorunlara en çok verilen çözüm öneri ise öğrencileri teşvik etmek ve cesaretlendirmek (%16), hazırlıklı konuşma yaptırmak (%13), iletişimi güçlendirme çalışmaları yapmak (%11) ve herkese söz hakkı vermek (%11) olarak belirlenmiştir. Çözüm önerisi olarak verilen hazırlıklı konuşma yaptırmanın öğrencileri sınırlandırdığı gibi konuşma becerisinin gerçek anlamda ölçülüp değerlendirilmesine engel teşkil edebilecek bir bulgu olduğu düşünülmektedir.

Akkuş ve Acar'ın (2017) çalışmalarında uzaktan eğitimde öğrencilerin genel olarak bağlantı kopukluğu, ses iletilmemesi gibi teknik sorunlarla derse katılım sağlaması açısından sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan Türkçe öğretmenleri uzaktan eğitimdeki konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunların başında teknik sıkıntılar, bağlantı sorunları ve öğrencilerin derse katılmaya isteksiz oluşlarını ifade etmişlerdir. Çalışmada elde edilen bu bulgu Akkuş ve Acar'ın (2017) uzaktan eğitimde karşılaşılan teknik problemlerin tespit edilmeye çalışıldığı ve problemlerin öğretici ve öğrenen üzerinde oluşturduğu etkilerin belirlenmeye çalışıldığı araştırmasıyla benzerlik göstermektedir.

Kırmacı ve Acar (2018) çalışmalarında uzaktan eğitimde öğrencilerin yaşadıkları problemleri, öğrencilerin internet erişimi konusunda sorun yaşadıkları, sanal derslerin saatlerini bilmedikleri, derslerin zamanının uygun olmadığı ve derslere giriş esnasında teknik aksaklıklar olduğu şeklinde belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitimdeki konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunlarla Kırmacı ve Acar'ın (2018) öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili yaşadıkları problemleri belirlemeye çalıştığı çalışması benzerlik göstermektedir.

Kara ve Ceran (2021) çalışmalarında uzaktan eğitimde konuşma becerisi uygulamaların olumsuz yanlarını öğrencilerin göz teması kurma, jest ve mimikleri kullanma ve beden dilinin tam olarak değerlendirilememesi olarak tespit etmişlerdir. Kara ve Ceran (2021) bu olumsuzluklara ek olarak süre sınırı, teknik sorunlar, katılımın az olması, motivasyon düşüklüğü ve öğrencilerle birebir temasın kurulamaması olarak belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan Türkçe öğretmenleri uzaktan eğitimdeki konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunları göz teması kuramama, öğrencilerin isteksiz olması, teknik sorunlar, jest ve mimiklerin gözlemlenememesi, zaman sıkıntısı olarak ifade etmişlerdir. Elde edilen bu bulgu Kara ve Ceran'ın (2021) Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde konuşma becerisine yönelik görüşlerini tespit edilmeye çalışıldığı araştırmasıyla paralellik göstermektedir.

Temizyürek, Erdem ve Temizkan'ın (2011) yaptıkları araştırmada ders sürelerinin yetersiz oluşu ve sözlü anlatıma fazla zaman ayrılması gerektiği belirtilmiştir. Karakoç Öztürk ve Altuntaş'ın (2012) yapmış olduğu araştırma sonucunda da, konuşma eğitimine ayrılan sürenin bazı öğretmenler tarafından yeterli bulunmadığı saptanmıştır. Çalışmaya katılan Türkçe öğretmenleri de uzaktan eğitimdeki konuşma etkinliklerinde karşılaştıkları sorunların nedenlerinden biri olarak ders sürelerinin yetersizliğini vurgulamışlardır. Çalışmada elde edilen bu bulgu Temizyürek ve diğerleri (2011) ile Karakoç Öztürk ve Altuntaş'ın (2012) araştırmalarını destekler niteliktedir.

Topçuoğlu Ünal ve Degeç'in (2012) araştırmalarında Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisi eğitimini ezbercilikten, sınıf ortamdan, sınav kaygısından, özgüven eksikliğinden ve müfredattan dolayı yetersiz buldukları tespit edilmiştir. Aynı çalışmada öğrencilerin heyecan yaşamaları ve kelime dağarcığı eksikliği konuşma becerisi etkinliklerinde karşılaşılan sorunlar olarak tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan Türkçe öğretmenleri konuşma becerisinde karşılaşılan sorunlardan birini öğrencilerin özgüven eksikliği yaşamaları, heyecan yaşamaları ve kelime dağarcığı eksikliği olarak ifade etmeleri yönünden Topçuoğlu Ünal ve Degeç'in (2012) çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Ur'a (1992) göre başarılı konuşma eğitiminin en önemli özelliği etkinliklerin daha çok öğrencinin konuşmasına dayanması ve sınıftaki her öğrencinin konuşmasının sağlanmasıdır. Çalışmaya katılan Türkçe öğretmenleri uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinde karşılaşılan sorunları çözmek için her öğrenciye söz hakkı verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Çalışmada elde edilen bu bulgu Ur'un (1992) çalışmasını destekler niteliktedir.

Özbay ve Melanlıoğlu(2008) araştırmalarında, öğrencilerin kendilerini daha iyi ve etkili ifade edebilmeleri için kelime dağarcığının zenginleştirilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Çalışmaya katılan Türkçe öğretmenleri uzaktan eğitimdeki konuşma becerisinde karşılaşılan sorunlara çözüm önerisi olarak kelime dağarcığının geliştirilmesini önermektedirler. Çalışmada elde edilen bu bulgu Özbay ve Melanlıoğlu'nun (2008) Türkçe eğitiminde kelime hazinesinin önemini tespit etmeye çalıştıkları araştırmayı destekler niteliktedir.

Karakoç Öztürk ve Altuntaş'ın (2012) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin konuşma etkinliklerinde hazırlıklı konuşma yaptıkları saptanmıştır. Aktaş ve Gündüz'e (2015) göre ise hazırlıklı konuşma yapma uygulamalarıyla öğrenci, dili düzgün ve etkili kullanmaya yönlendirilmelidir. Çalışmaya katılan Türkçe öğretmenleri konuşma eğitiminde karşılaşılan sorunlara çözüm önerisi olarak derslerde hazırlıklı konuşma etkinlikleri yapmayı önermektedirler. Elde edilen bu bulgu Karakoç Öztürk ve Altuntaş (2012) ile Aktaş ve Gündüz'ün (2015) çalışmalarıyla paralellik göstermektedir.

Işık ve Erdem'e (2016) göre konuşma eğitimi çalışmalarında öğrencinin aktif katılımı önemlidir. Çalışmaya katılan Türkçe öğretmenleri konuşma eğitiminde öğrencilerin aktif katılımının önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Çalışmada elde edilen bu bulgu Işık ve Erdem'in (2016) çalışmasını destekler niteliktedir.

Çalışmada elde edilen sonuçlar ışığında aşağıdaki belirtilen öneriler sunulmuştur.

- Uzaktan eğitimde konuşma becerisi etkinliklerine öğrenci katılımını artırmaya ve öğrencileri konuşma etkinliklerine katılma konusunda çeşitli yöntem ve tekniklerin kullanıldığı etkinlik ortamları oluşturulmalıdır.
- Uzaktan eğitimde karşılaşılan teknik ve bağlantı sorunlarını en alt düzeye indirilmesi için öğretmen tarafından önceden gerekli önlemler alınmalıdır.
- Uzaktan eğitimde konuşma becerisine daha fazla yer verilmesi için ders süresi arttırılmalı ya da konuşma etkinlikleri için ayrı ders saatleri oluşturulmalıdır.
- Uzaktan eğitimde fırsat eşitsizliğinin ortadan kaldırılması ve her öğrencinin kolayca bilgisayar ve internete ulaşması sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin heyecanlarını yenmelerine yönelik rahat konuşma ortamları sağlanmalıdır.
- Uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerinin başarıya ulaşabilmesi için öğrenci- öğretmen ve öğrenci- öğrenci iletişimi ve etkileşimi arttırılmalıdır.
- Bu süreçte teknolojik bilgi eksikliği olan öğretmen ve öğrencilerin eksiklikleri eğitimlerle giderilmeye çalışılmalıdır.

- İyi bir konuşma için öğrencilerin kelime dağarcıklarını geliştirici etkinliklere yer verilmelidir.
- Uzaktan eğitimde konuşma becerisinin amacına ulaşması için öğrenciler motive edilmeli ve cesaretlendirilmelidir.
- Öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade etmeleri için özgüvenleri artırılmalıdır.
- Uzaktan eğitimde konuşma etkinliklerini sürdürürken her öğrenciye konuşma fırsatı verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akkuş, İ. & Acar, S. (2017). Eş zamanlı Öğrenme Ortamlarında Karşılaşılan Teknik Sorunların Öğretici ve Öğrenen Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 363-376.
- Aktaş, Ş. & Gündüz, O. (2015). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Akyol, H. & Kırkkılıç, A. (2007). *İlköğretimde Türkçe Öğretimi (Editörler: Kırkkılıç, A.; Akyol, H.)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ayberk, E. C. (2019). "Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi" (Ed. Kürşad Yılmaz ve Recep Serkan Arık) *Eğitimde Araştırma Yöntemleri*, ss. 179-180, Ankara: Pegem Akademi.
- Ferrand, L. (2001). *La Production Du Langage*. Grenoble: Presses Universitaires de Grenoble.
- Güneş, F. (2020). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Işık, R. & Erdem, İ. (2016). Türkçe Öğretiminde karşılaşılan Sorunların Öğretmen Görüşlerine Göre Belirlenmesi (Muş İli Örneği). *Turkish Studies*. 11(3), 1309-1332.
- Kara, N. & Ceran, D. (2021). Türkçe Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Konuşma Becerisine Yönelik Görüşleri. *Route Educational & Social Science Journal*. 8(2):98-110.
- Karakoç Öztürk, B. & Altuntaş, İ. (2012). İlköğretim İkinci Kademedeki Konuşma Eğitimine Yönelik Öğretmen Görüşleri: Nitel Bir Çalışma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 1(2): 342-356.
- Kırık, A. M. (2014). Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi Ve Türkiye'deki Durumu. *Marmara İletişim Dergisi*. 21, 73-94.
- Kırmacı, Ö. & Acar, S. (2018). Kampüs Öğrencilerinin Eşzamanlı Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlar. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(3), 276-291.
- Koç, S. & Müftüoğlu, G. (1998). *Türkçe Öğretimi*. (Ed. Seyhun Topbaş). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Özbay, M. & Melanloğlu, D. (2008), "Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin Önemi". *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 5(1):30-45.
- Temizyürek, F., Erdem, İ. & Temizkan, M. (2011). *Konuşma eğitimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Topçuoğlu Ünal, F. & Degeç, H. (2012). Öğretmen Görüşlerine Göre Konuşma Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar. *The Journal of Academic Science Studies*. 5(7):735-750.
- Ur, P. (1992). *A course in language teaching*. England: Cambridge University Press.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, C., Okur, A., Arı, G. & Yılmaz, Y. (2013). *Yeni Programa Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.

